

Шнэйдар Анатоль Антонавіч (1930-2021)

Шнэйдар А.А. — краязнаўца-даследчык, кінадакументаліст, гісторыёграф, публіцыст. Нарадзіўся 13.10.1930 года ў вёцы Парэчча Талачынскага раёна.

Скончыў Азерацкую сямігодку, Аршанскі тэхнікум чыгуначнага транспарту, аддзяленне журналістыкі Мінскай вышэйшай партыйнай школы ў 1963 годзе. Працаваў чыгуначнікам на Пермшчыне.

З 1965 года — кіраўнік кінастудыі “Летапіс” пры Талачынскім раённым ДOME культуры.

Настаўнікамі ў краязнаўстве лічыў А. Мальдзіса, У. Караткевіча, А. Петрашкевіча, В. Іпатаву, К. Тарасава, Е. Ермаловіча, С. Крапівіна.

Член Саюза журналістаў. Аўтар кіналетапісу Талачынскага края. Лаўрэат і дыпламант многіх кінафестывалёў, аглядаў-конкурсаў. Разам з калегамі з Мінска прадстаўляў нашу краіну на 48-м Сусветным кінафестывалі і 45-м Міжнародным кангрэсе УНІКА-86.

Аўтар даследаванняў па гісторыі Талачынскага раёна. Прымаў удзел у стварэнні кнігі “Памяць”. Сааўтар і аўтар 13 кніг, больш за 300 публікацый, 100 дакументальных фільмаў.

Аўтар кніг: “Талачын: гісторыка-эканамічны нарыс” (1983г.), “Моя Толочинщина : страницы истории” (2005г.), “Синеокая Толочинщина. История. Экономика. Культура. Памятные места” (2009г.), “Вам, на добры ўспамін : нарысы” (2011г.), “Земля над Друтью и Оболянкой : страницы истории” (2015г.).

Стваральнік кінастужак: “Друць”, “Старажытныя паркі”, “Жыві, крыніца, жыві”. Рэжысёр фільмаў: “Маналог драматурга”, “1000-годдзе Друцка”, “Родны край” і кінатрылогіі “Боль мая — вёска”, у якую ўвайшлі фільмы “Паміраючая вёска”, “Кінутая вёска”, “Вёска, якой няма”. На VIII Нацыянальным кінафестывале трылогія ўдастоена дыплама журы “За грамадзянскую пазіцыю, мужнасць і спачуванне”, прыза “За лепшы фільм VIII кінафестывалёў”, а таксама дыплама і прыза аргкамітэта фестывалёў “За творчы ўклад у рух кінааматарства ў Рэспубліцы Беларусь”.

Пра кінааматара і краязнаўца Анатоля Шнэйдара рэжысёр Вольга Дашук стварыла поўнаметражны фільм “Кінааматар. Восеньскі сон”, зняты на кінастудыі “Беларусьфільм” у 2013 годзе (1 відэадыск (26 мін 18 с) : гук., каляр. ; 12 см, у канверце). Імя Анатоля Шнэйдара занесена ў міжнародную энцыклапедыю “Кто есть кто в Республике Беларусь” (2009г.). Ганаровы грамадзянін Талачынскага раёна (2010г.).

Памёр Анатоль Антонавіч 29 кастрычніка 2021 года.

Дадатковыя матэрыялы аб жыцці і дзейнасці:

Артыкулы А. Шнэйдара ў кнігах:

1. **Імем земляка** / Анатоль Шнэйдар // Памяць: гісторыка-дакументальная хроніка Талачынскага раёна / рэдкал. : І.П. Шамякін [і інш.] ; мастак А.М. Хількевіч. — Мінск : БелЭн імя П. Броўкі, 1988. — С. 235.
2. **Рукамі партызанскіх умельцаў**. Самаробная зброя партызан / Анатоль Шнэйдар // Памяць: гісторыка-дакументальная хроніка Талачынскага раёна / рэдкал. : І.П. Шамякін [і інш.] ; мастак А.М. Хількевіч. — Мінск : БелЭн імя П. Броўкі, 1988. — С. 264–265.
3. **Таким он мне запомнился** навсегда [об А.М. Усове] / Анатолий Шнейдер // “Белорусский фронт” Золотой Книги Санкт-Петербурга” / сост.: С.В. Григорьев. — Санкт-Петербург: Издательский дом “Золотая Книга”, 2018. — С. 125–128.
4. **У імя жыцця** / Анатоль Шнэйдар // Памяць: гісторыка-дакументальная хроніка Талачынскага раёна / рэдкал. : І.П. Шамякін [і інш.] ; мастак А.М. Хількевіч. — Мінск : БелЭн імя П. Броўкі, 1988. — С. 145–146.

Артыкулы А. Шнэйдара ў саатарстве:

1. **Маліноўскі, М., Шнэйдар, А.** Банавентура з Коханава / Міхась Маліноўскі, Анатоль Шнэйдар // Наша Талачыншчына. — 2016. — 13 студзеня. — С. 14.
2. **Маліноўскі, М., Шнэйдар, А.** 3 далёкага мінулага Парэчча / Міхась Маліноўскі, Анатоль Шнэйдар // Наша Талачыншчына. — 2015. — 18 красавіка. — С. 10; 27 мая. — С. 7. — (Старонкі гісторыі).
3. **Маліноўскі, М., Шнэйдар, А.** Уладзімір Міцкевіч і Слаўнае : невядомае ў краязнаўстве / Міхась Маліноўскі, Анатоль Шнэйдар // Наша Талачыншчына. — 2013. — 27 лістапада. — С. 7.
4. **Шнейдер, А. Анфиса, игуменья.** Свято-Покровский женский монастырь : наша история / Анатолий Шнейдер, игуменья Анфиса // Наша Талачыншчына. — 2012. — 24 верасня. — С. 5; 1 кастрычніка. — С. 5; 8 кастрычніка. — С. 5.

Артыкулы А. Шнэйдара ў перыядычным друку:

1. **Березину знает весь мир** : к 200-летию войны 1812 года / Анатолий Шнейдер // Наша Талачыншчына. — 2012. — 21 красавіка. — С. 9.
2. **Зареченская, Заречная, Заречье** : моя улица / Анатолий Шнейдер // Наша Талачыншчына. — 2010. — 12 чэрвеня. — С. 5.
3. **Как это было** / Анатолий Шнейдер // Наша Талачыншчына. — 2010. — 29 мая. — С. 7.
4. **Мнение читателя: быть ли площади в Толочине Друцкой?** / Анатолий Шнейдер // Наша Талачыншчына. — 2015. — 10 верасня.
5. **От великого до смешного** : к 200-летию Отечественной войны 1812 года / Анатолий Шнейдер // Наша Талачыншчына. — 2012. — 7 сакавіка. — С. 11.

6. **“Отличнейший генерал” Кульнев** / Анатолий Шнейдер // Народнае слова (Віцебск). — 2012. — 13 верасня. — С. 15 — (Даты).
7. **Партизанский оружейник Василий Борозда** / Анатолий Шнейдер // Наша Талачыншчына. — 2019. — 22 сакавіка.
8. **Перавалачны, Перавалачная, Перавалачня...** : слушнае меркаванне / Анатоль Шнэйдар // Наша Талачыншчына. — 2013. — 1 мая. — С. 6.
9. **Талачынскі “адрас” Льва Сапегі** / Анатоль Шнэйдэр // Леў Сапега (1557-1633 гг.) і яго час : зборнік навуковых артыкулаў / Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь, Установа адукацыі “Гродзенскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Я. Купалы”. — Гродна, 2007. — С. 260–262.
10. **Юные толочинские почтальоны к работе относятся серьёзно** / Анатолий Шнейдер // Наша Талачыншчына. — 2016. — 7 ліпеня.

Публікацыі аб А.А. Шнэйдары.

У кнігах:

1. **Кто есть Кто в Республике Беларусь** : энциклопедия / под ред. И.В. Чекалова. — Минск : Энциклопедикс, 2009. — С. 266–267.
2. **Маліноўскі, М.** З берагоў Друці да ракі Мышанка / Міхась Маліноўскі. — Баранавічы, 2008. — 240 с.
3. **Півавэр, М.** Краязнаўцы Віцебшчыны другой паловы ХХ – пачатку ХХІ ст. : бібліяграфічны даведнік / Мікалай Півавэр. — Мінск : Кнігазбор, 2010. — С. 309–311.

У перыядычных выданнях:

1. **Кузьмич, О.** Призвание — гражданин : юбилей / Олеся Кузьмич // Наша Талачыншчына. — 2010. — 3 лістапада. — С. 4.
2. **Королёв, М.** Архивист времени : личность, штрихи к портрету / Михаил Королёв // Наша Талачыншчына. — 2013. — 12 студзеня. — С. 3.
3. **Антоняў, А.** Кінааматар-летапісец / А. Антоняў // Наша Талачыншчына. — 2013. — 12 чэрвеня. — С. 3. — (Чалавек і яго справа).
4. **Раманчук, Р.** На Талачыншчыне, у вёсцы Парэчча... : верш / Раіса Раманчук // Наша Талачыншчына. — 2014. — 1 сакавіка. — С. 5.
5. **Бирюков, В.** Общение через творчество : Анатолий Шнейдер продолжает сотрудничать с белорусскими поэтами / Виктор Бирюков // Наша Талачыншчына. — 2014. — 2 верасня.
6. **Кострица, К.** Анатолию Антоновичу Шнейдеру посвящается : стихотворение / Клавдия Кострица // Наша Талачыншчына. — 2015. — 24 кастрычніка. — С. 4.
7. **Маліноўскі, М.** Талачынскі падзвіжнік, краязнаўца, творца / Міхась Маліноўскі // Наша Талачыншчына. — 2015. — 14 кастрычніка. — С. 7.

8. **Раманчук, Р.** Ганароваму грамадзяніну Талачынскага раёна Анатолю Шнэйдару : верш / Раіса Раманчук // Наша Талачыншчына. — 2015. — 14 кастрычніка. — С. 7.
9. **Королёв, М.** Этапы творческаго пути: киностудия “Летопись” отметила юбилей (+фото) / Михаил Королёв // Наша Талачыншчына. — 2016. — 3 лютага.
10. **Барысаў, М.** Пішу ўсім сэрцам, а не кроўю... / Мікалай Барысаў // Наша Талачыншчына. — 2016. — 12 кастрычніка. — С. 7. — (Твае людзі, Талачыншчына).
11. **Серада, А.** Талачынскі крязазнаўца Анатолю Шнэйдар расказаў школьнікам пра вядомых вучоных, ураджэнцаў раёна / Алена Серада // Наша Талачыншчына. — 2017. — 16 лютага.
12. **Королёв, М.** Где единение, там победа: в Витебске презентовали книгу “Белорусский фронт”, часть которой посвящена подвигу воспоминаниям А. Шнейдера об Андрее Усове / Михаил Королёв // Наша Талачыншчына. — 2018. — 18 красавіка.
13. **Павлов, М.** Кинокамера пишет историю / Михаил Павлов // Наша Талачыншчына. — 2018. — 14 снежня.
14. **Капанова, Ю.** Из Толочина в Астрахань с тёплыми пожеланиями / Юлия Капанова // Наша Талачыншчына. — 2020. — 11 лютага.
15. **Толочинец Анатолий Шнейдер** вернул нам нашу историю // Наша Талачыншчына. — 2020. — 16 кастрычніка. — С. 5. — (Юбилей).

Інтэрнэт-рэсурсы:

1. **Анатоль Антонавіч Шнэйдар** : [Электронны рэсурс]. — Рэжым доступу : [https://be.wikipedia.org/wiki / Анатоль_Антонавіч_Шнэйдар](https://be.wikipedia.org/wiki/Анатоль_Антонавіч_Шнэйдар). — Дата доступу : 01.11.2022.
2. **Дзяржаўная ўстанова “Талачынскі гісторыка-краязнаўчы музей”** : [Электронны рэсурс]. — Рэжым доступу : <http://tolochin.museum.by/>. — Дата доступу : — 03.11.2022.
3. **Карлюкевич, А.** Путешествие в толочинский Голливуд / Алесь Карлюкевич : [Электронный ресурс]. — Режим доступа : [sb.by>articles/puteshestviev-tolochinskiy](http://sb.by/articles/puteshestviev-tolochinskiy).
4. **Шнэйдар Анатоль Антонавіч** : [Электронны рэсурс]. — Рэжым доступу : [//bis.nlb.by/ru/documents/138637](http://bis.nlb.by/ru/documents/138637). — Дата доступу : 03.11.2022.
5. **Шнэйдар Анатоль Антонавіч** : [Электронны рэсурс]. — Рэжым доступу : <http://pridvinie.vlib.by/index.php/mtree-lib/pismenniki-paety-litaratary/shnejdar-anatol-antonavich>. — Дата доступу : 03.11.2022.
6. **Шнейдер, А.** Фото из альбома. Друзья юности / Анатолий Шнейдер : [Электронный ресурс]. — Режим доступа : [aif.by>Свободное время>Коллективное фото>foto_iz_alboma_druzya](http://aif.by/Свободное_время/Коллективное_фото/foto_iz_alboma_druzya).